

Полтавський державний медичний університет

БІБЛІОТЕКА

Серія віртуальних бюлетенів
“Гідні визнання”. Випуск 22.



«Відданість обов’язку»

Зюков Анатолій
Матвійович

(1886-1953рр.)

***Терапевт-інфекціоніст,
доктор медичних наук,
професор***

**Автор: Резутіна Т.
Редактор: Безноса С.**

Зюков Анатолій Матвійович:

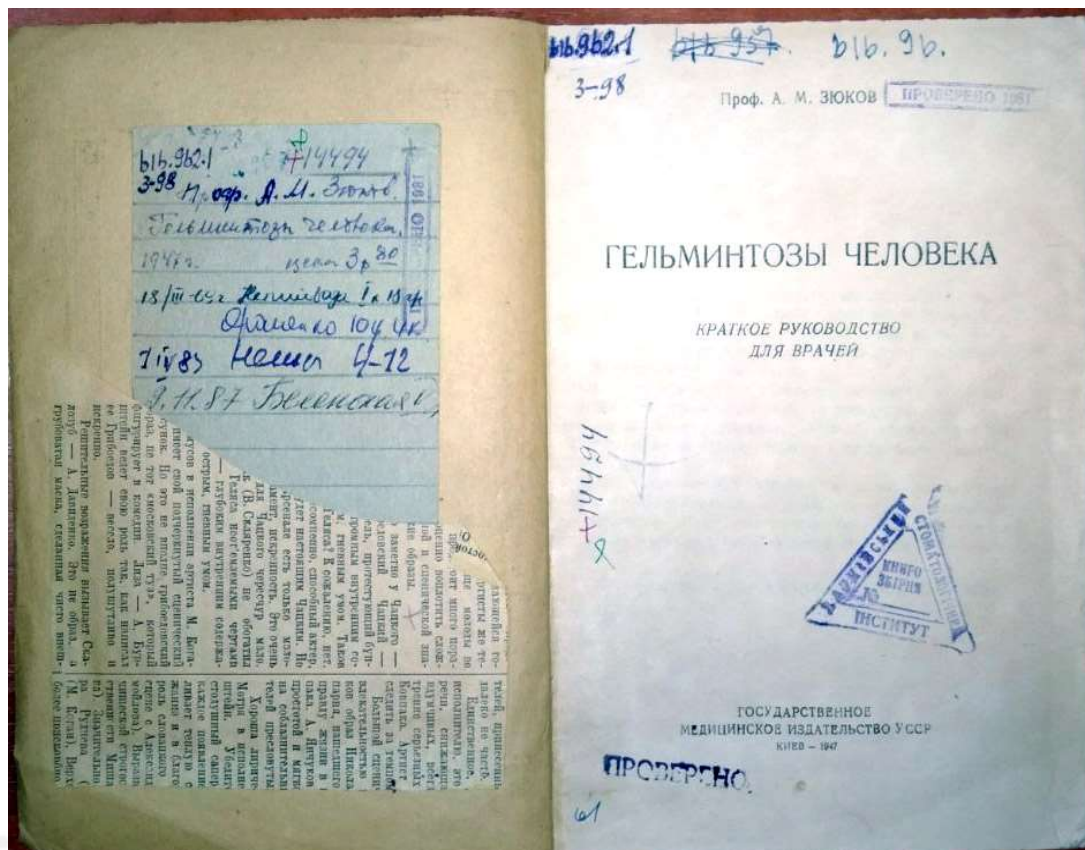
- ▶ *був головою навчально-методичного комітету КМІ,*
- ▶ *заступником голови епідеміологічної секції Вченої Ради НКОЗ України,*
- ▶ *заступником голови Київського філіалу спілки мікробіологів, епідеміологів та інфекціоністів*

Зюков А.М. – один із засновників науково-дослідного інституту інфекційних хвороб Міністерства охорони здоров'я СРСР, який в перші повоєнні роки створили в Києві

Зюков А.М. – автор 68 наукових праць, присвячених питанням патогенезу найпоширеніших інфекційних хвороб і розробленні методів патогенетичної терапії.
Поміж них:

- *До питання про значення остуди нирки в етіології нирковиць // Українські медичні вісті. – 1925, № 1;*
- *Гострі інфекційні хвороби та гельмінтози людини. – Київ, 1941 (у співавторстві з Б.Я. Падалкою (перевиданий в 1951 р.);*
- *Инфекционные болезни: Учебник для средних медицинских работников. – 2-е изд. – 1947.(рос.)*
- *«Кишкові інфекції». 1938, Київ;*
- *«Скарлатина», 1939, Київ;*
- *«Грип», 1939. Київ;*
- *«Паразитарні тифи», 1948, Київ*

Підготував 10 кандидатів та 3 докторів наук



Зюков, А. М.
Гельминтозы
человека : краткое
руководство для
врачей /
А.М. Зюков. - К. :
Медгиз, 1947. - 69 с.

**Книга зберігається
у Музеї раритетних книг
бібліотеки ПДМУ**

***Анатолій Зюков народився
19 листопада 1886 року в Полтаві у сім'ї
інженера-механіка та домогосподарки***



***Закінчив медичний факультет Університету
Святого Володимира зі званням
«Лекаря с отличием»***



У 1912 році Анатолій Зюков почав працювати в клініці лікарської діагностики, проте в 1914 році його мобілізували до армії, де був молодшим лікарем піхотного полку. Під час бойових дій перехворів на тяжку форму черевного тифу

**У 1918 році
повернувся до Києва
і почав працювати
ординатором
у терапевтичній
університетській клініці**



**Анатолій Зюков був учнем академіка
Ф.Г. Яновського. Тривалий час працював у клініці
над проблемою ниркової патології**

***У 1924 році А.М. Зюков – старший асистент
у факультетській клініці під керівництвом
Ф.Г. Яновського***




**УЧЕНЬ І ВЧИТЕЛЬ ЗЮКОВ АНАТОЛІЙ МАТВІЙОВИЧ
ТА ФЕОФІЛ ГАВРИЛОВИЧ ЯНОВСЬКИЙ**

Анатолій Матвійович став відомим завдяки своїм дослідженням ураження нирок при грипі під час пандемії іспанки, яка у світі забрала життя щонайменше 50 мільйонів людей



У 1927 році захистив докторську дисертацію на тему: «Обмен воды в организме», яка видана окремою монографією

У 1-му ряду четвертий зліва Ф.Г. Яновський, третій зліва – А.М. Зюков



У 1927 році за рекомендацією Ф.Г. Яновського, адміністрація Київського медичного інституту призначила Анатолія Матвійовича на посаду завідувача кафедри інфекційних недуг.

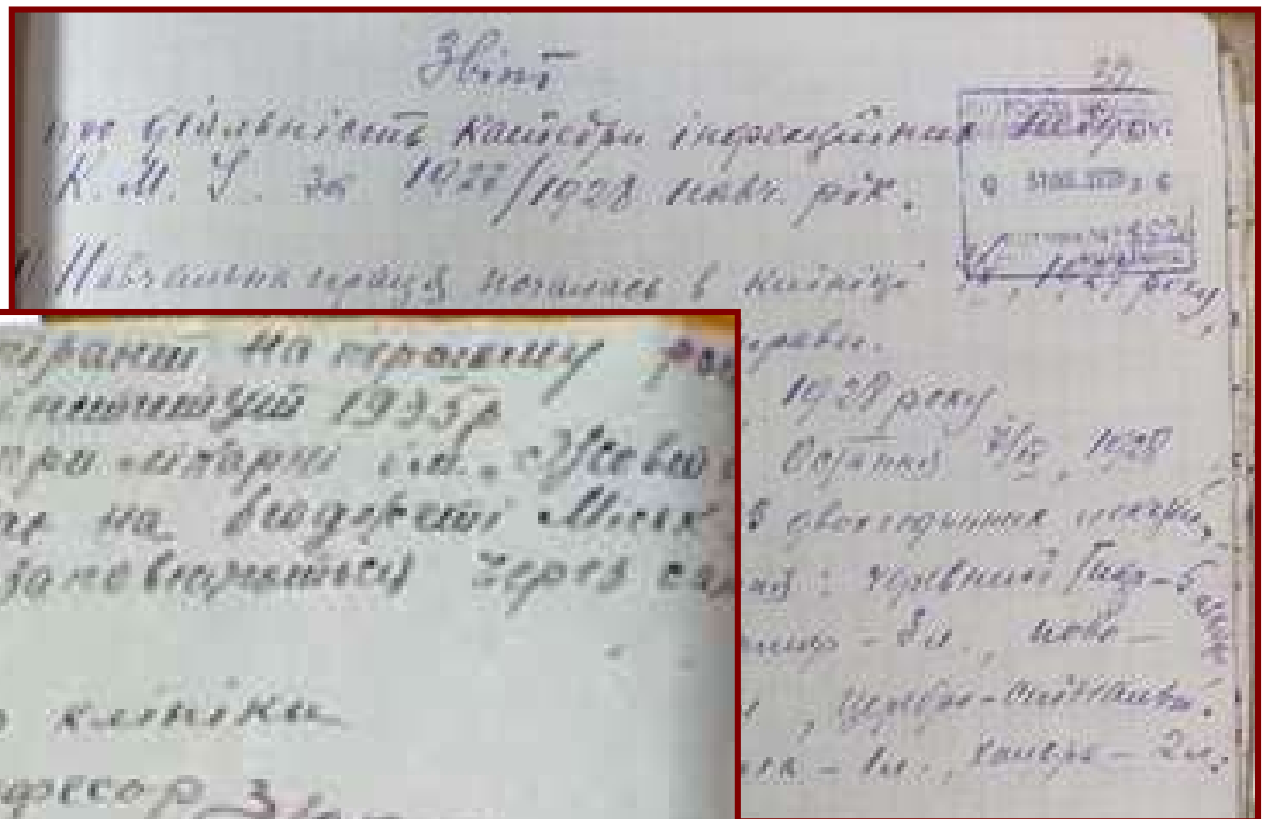
Після смерті свого вчителя Ф.Г. Яновського, А.М. Зюков одночасно з кафедрою інфекційних недуг завідував кафедрою лікарської діагностики впродовж 1928-29 навчального року.

Вчитель заповів своєму учневі й половину своєї квартири в будинку 13/26 по вулиці Ярославів Вал (тоді будинок 13-Б, вулиця мала назву Раковського)

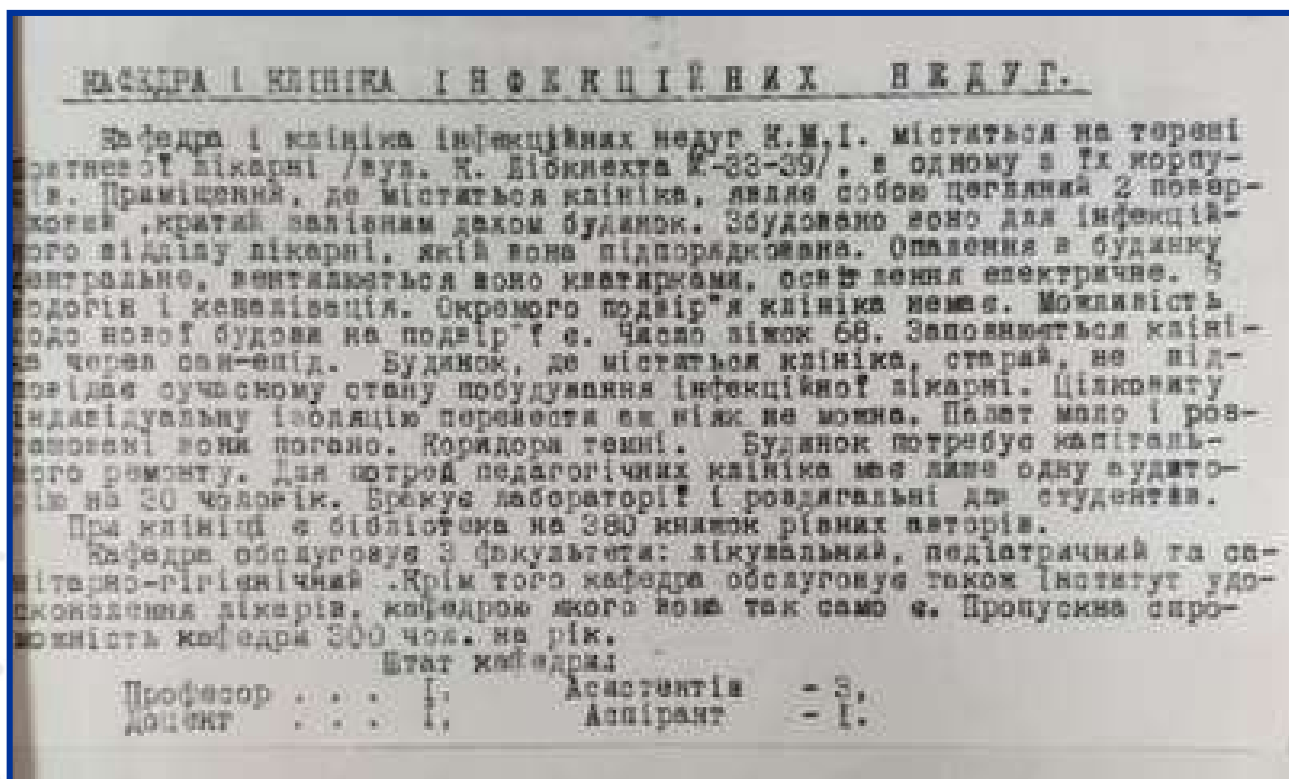
**Упродовж 26-ти років, з 1927 по 1953 рр. –
Анатолій Матвійович завідував кафедрою
інфекційних хвороб Київського медичного
інституту,
одночасно з цим у 1930-1935 рр.
він був науковим керівником Київського
інституту туберкульозу та інституту
охорони материнства і дитинства;**

**▶ а із 1934 по 1941 рр. Зюков А. завідував
кафедрою інфекційних хвороб Київського
інституту удосконалення лікарів;
був консультантом клінічної бази Інституту
експериментальної біології та патології, яким
тоді керував О.О. Богомолець, з яким Анатолій
Матвійович тривалий час товаришував**

А.М. Зюков мав великий досвід роботи лікаря загальної практики, отримав блискучу підготовку з внутрішніх хвороб, тому зі знанням справи забезпечував багатогранну діяльність інфекціоніста-науковця



Під головуванням Зюкова А.М. і за безпосередньої участі впроваджувалися інноваційні методи лікування інфекційних хвороб специфічними сироватками бактеріофагами, запропонували науково обґрунтований спосіб лікування скарлатини, шигельозу та черевного тифу з використанням донорської крові



У 1939 році, задовго до відкриття серотипів вірусу грипу та інших збудників ГРВІ



А.М. Зюков опублікував обґрунтоване припущення про можливість існування різних вірусів, які здатні спричиняти грип, та про наявність інших збудників, що породжують грипоподібні захворювання


Під час німецької окупації А. Зюков змушений був працювати в Києві. Разом із групою українських професорів викладав у Медичному інституті «Полімедікум», який вдалося відкрити українцям і до викладання в якому була залучена більшість професорів та викладачів, які залишились у місті



Одразу після звільнення Києва А.М. Зюков, як медичний експерт, входив до складу комісії зі встановлення і розслідування злочинів нацистських окупантів, яку очолював М.С. Хрущов. Разом із відомими академіками П.Г. Тичиною, М.Т. Рильським, професорами Я.І. Півонським, Ю.Ю. Крамаренко, Н.А. Шепелевським А.М. Зюков працював у Бабиному Яру, Дарниці, Сирецькому концтаборі Сирецькому концтаборі та інших місцях масових поховань закатованих нацистами громадян



В'язні Сирецького концтабору



Анатолій Матвійович був чудовим лектором, послухати його лекції дуже часто приходили співробітники інших кафедр, лікарі неінфекційного профілю. Відомий невропатолог, професор Микита Борисович Маньківський згадував:

«...Пам'ятні лекції з інфекційних хвороб професора А.М. Зюкова. Такого блискучого лектора я, мабуть, ніколи більше не чув. Анатолій Матвійович доносив свої думки до слухачів без будь-яких ввідних, вступних зауважень, кожна лекція, по суті, була монографією, присвяченої тієї чи іншої патології чи іншому клінічному питанню, наприклад, імунітету»

Наприкінці 1953 року А.М. Зюков тяжко захворів і був змушений припинити читати лекції.

13 грудня 1953 року внаслідок чергового інфаркту міокарду А.М. Зюков пішов із життя. Його поховали на Байковому кладовищі



Використані джерела:

1. Дмитро Дубенко Про історію Александрівської лікарні в документах та світлинах. – Режим доступу: <https://inkyiv.com.ua/2020/05/persha-miska/>

2. Зюков А.М. Гельминтозы человека : краткое руководство для врачей / А.М. Зюков. - К. : Медгиз, 1947. - 69 с.

3. Національний університет охорони здоров'я України імені П.Л. Шупика. Кафедра інфекційних хвороб. – Режим доступу: <https://nuozu.edu.ua/s/np/k/infektsiinykh-khvorob/istoriia-kafedry>